

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG - AN NINH CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

CÙ HẠNH TÂM* - ThS. NGUYỄN THỊ DIỄM HẰNG**

Abstract: Nowadays, many students have been impacted by dark side of modern life with deviant lifestyle. Therefore, to help students go on right track, the theoretical lessons and practice are designed to equip students with skills and knowledge of military perspective of the party line, plots and tricks of the enemy forces as well as the defence in the current period. The author proposed measures to improve the skill and qualification of students in the current period.

Keywords: Improve, education of defense - security, university and college.

Ngày nhận: 26/01/2016; ngày sửa chữa: 9/03/2016; ngày duyệt đăng: 17/03/2016.

1. Sinh viên (SV) ở các trường đại học (ĐH), cao đẳng (CĐ) là lực lượng hùng hậu, có sức khỏe, trình độ học vấn và khả năng sáng tạo, tiếp cận và làm chủ khoa học kỹ thuật, công nghệ hiện đại, chủ nhân tương lai của đất nước. Bên cạnh đó, một bộ phận không nhỏ SV đã và đang bị tác động to lớn bởi cơ chế thị trường, có những biểu hiện xuống cấp về lối sống, dễ bị kẻ xấu kích động, lôi kéo. Với mục tiêu giáo dục toàn diện về mọi mặt cho SV, môn học *Giáo dục quốc phòng - An ninh* (GDQP-AN) nằm trong hệ thống chương trình giáo dục ĐH, CĐ, trung học dạy nghề, được thực hiện theo Nghị định số 116/2007/NĐ-CP ngày 10/07/2007 của Thủ tướng Chính phủ về GDQP-AN, trang bị những kiến thức cơ bản về đường lối, nhiệm vụ quốc phòng - an ninh trong thời kỳ xây dựng phát triển đất nước; những kiến thức và động tác cơ bản của người chiến sĩ trong quá trình công tác, chiến đấu. Qua đó, rèn luyện SV về phẩm chất đạo đức, bản lĩnh, tác phong làm cơ sở để SV vận dụng trong quá trình học tập, công tác và tham gia vào hoạt động quốc phòng toàn dân.

Môn học *GDQP-AN* trang bị cho SV biết và hiểu được một số quy định trong môi trường quân đội, hướng cho SV làm việc theo nguyên tắc, kỉ cương. Đồng thời qua môn học này, tạo những cơ hội thiết thực cho thế hệ trẻ tu dưỡng về phẩm chất đạo đức, rèn luyện và hoàn thiện bản thân thông qua các giờ học thực hành trên thao trường, cùng với đó các giờ học lí luận trên giảng đường đã trang bị cho SV những kiến thức cơ bản về quan điểm, đường lối quân sự của Đảng, âm mưu, thủ đoạn

của các thế lực thù địch cũng như công tác quốc phòng trong giai đoạn hiện nay.

Môn học *GDQP-AN* còn trang bị cho SV kiến thức về một số loại vũ khí thông thường, qua đó, SV có thể biết cách phân biệt, sử dụng và trang bị cho mình những kĩ thuật cơ bản để sử dụng được một số loại vũ khí thông thường và biết cách đối phó với đối phương.

Thông qua môn học *GDQP-AN*, khơi dậy và nêu cao tinh thần yêu nước của thế hệ trẻ, tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân tộc, củng cố vững chắc niềm tin của nhân dân vào Đảng và Nhà nước, chống lại mọi âm mưu chia rẽ, phản động của các thế lực thù địch trong và ngoài nước. Bên cạnh đó môn *GDQP-AN* còn giúp cho SV biết và hiểu được một số quy định trong môi trường quân đội, hướng SV làm việc theo nguyên tắc, kỉ cương. Tạo cơ sở cho SV tu dưỡng và hoàn thiện kĩ năng sống của bản thân để trở thành những công dân có ích trong xã hội.

GDQP-AN là một nhiệm vụ cần thiết đối với thế hệ trẻ, môn học này giúp SV nhận thức và hành động đúng đắn, tránh được các tệ nạn xã hội đang tồn tại và phát triển hàng ngày, hàng giờ. Đồng thời giúp SV định hướng được những thế mạnh của mình để phát huy, hạn chế tối đa các yếu kém.

2. Trong những năm qua, sự phát triển mạnh mẽ của khoa học công nghệ, sự hội nhập kinh tế thế giới, phát triển kinh tế thị trường của nước ta đã đem lại

* Trường Sĩ quan Lục quân I

** Trường Đại học Công nghiệp Việt - Hung

hiệu cơ hội và cũng nhiều thách thức mới. Các doanh nghiệp, các ngành kinh tế cần nguồn nhân lực - sản phẩm đào tạo của trường ĐH, CĐ, với yêu cầu ngày càng cao về trình độ, tay nghề, phẩm chất đạo đức, tác phong làm việc. Vì vậy, đổi mới toàn diện, nâng cao chất lượng GD-ĐT SV nói chung, GDQP-AN cho SV nói riêng là tất yếu khách quan trong giai đoạn hiện nay.

Các trường ĐH, CĐ trong cả nước đã có nhiều cố gắng, khắc phục khó khăn về giảng viên (GV), thao trường, bãi tập, cơ sở vật chất để tổ chức huấn luyện môn học *GDQP-AN* cho hàng chục ngàn lượt SV một cách nghiêm túc, có chất lượng và mang lại hiệu quả thiết thực, góp phần quan trọng vào kết quả học tập, rèn luyện của SV cũng như chất lượng đào tạo đội ngũ SV của nhà trường. Có được kết quả trên, trước hết đó là sự quan tâm chỉ đạo, lãnh đạo của các cấp nhà trường và sự cố gắng nỗ lực của tập thể cán bộ, GV; sự kết hợp chặt chẽ giữa các trường ĐH, CĐ và các đơn vị, nhà trường quân đội.

Tuy nhiên, quá trình tổ chức thực hiện giáo dục môn học *GDQP-AN* trong thời gian qua cũng còn tồn tại như: kết quả dạy học GDQP-AN chưa đạt hiệu quả cao, điều kiện cơ sở vật chất, thao trường bãi tập, phương tiện dạy học còn thiếu và chưa đồng bộ; đội ngũ GV còn thiếu về số lượng, một số GV chưa tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy, hầu hết GV áp dụng cách giảng dạy truyền thống, không phát huy được tính tích cực của SV; trong công tác kiểm tra, đánh giá chưa sát với thực tế, với yêu cầu và đòi hỏi của tình hình mới, kết quả vẫn hướng tới thành tích. SV ít được thực hành, thực tập những nội dung được huấn luyện trong môn học, một bộ phận SV chưa tự giác trong học tập...

Trong nhận thức của một số SV về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc nói chung, về công tác giáo dục quốc phòng nói riêng còn có biểu hiện chưa sâu sắc, toàn diện. Một số cán bộ, đoàn viên thanh niên nhận thức về âm mưu “diễn biến hòa bình” và các thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch chưa đầy đủ.

Việc tổ chức giáo dục quốc phòng cho thanh thiếu niên ở một số trường ĐH, CĐ và địa phương chưa chặt chẽ, còn có biểu hiện hình thức, chạy theo thành tích... Đầu đó vẫn còn tâm lý coi môn học *GDQP-AN* chỉ là môn điều kiện, môn phụ trong quá trình học tập rèn luyện trong nhà trường, chưa nhận thức được tầm quan trọng của môn học này.

Để khắc phục những hạn chế, thiếu sót nêu trên và góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn học

GDQP-AN cho đội ngũ SV các trường ĐH, CĐ, cần tập trung vào một số giải pháp chủ yếu, đó là:

2.1. Tăng cường và quán triệt sâu sắc quan điểm, chủ trương, đường lối, chính sách về quốc phòng - an ninh của Đảng và Nhà nước, được thể hiện tập trung trong Nghị quyết Đại hội lần thứ XI của Đảng và Nghị quyết Trung ương 8 (khóa IX) về Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành, của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân về tầm quan trọng của công tác GDQP-AN theo Chỉ thị số 12-CT/TW của Bộ Chính trị (khóa X); tổ chức thực hiện nghiêm túc **Luật GDQP-AN** được Quốc hội khóa XIII, kì họp thứ năm thông qua ngày 19/6/2013.

Cấp ủy, chỉ huy các cấp của các trường ĐH, CĐ phải tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo, quán triệt, giáo dục để nâng cao nhận thức trách nhiệm của GV về nhiệm vụ quốc phòng - an ninh. Xây dựng động cơ, trách nhiệm học tập của SV đúng đắn, kiên quyết khắc phục các hiện tượng hạ thấp vị trí, vai trò, tầm quan trọng của môn học *GDQP-AN* trong quá trình đào tạo, tạo sự chuyển biến toàn diện, đồng bộ cả về nhận thức và hành động của cán bộ, GV và SV trong các trường ĐH, CĐ.

2.2. Kiên trì toàn khâu tổ chức lớp học với số lượng phù hợp để tham gia học tập môn *GDQP-AN*. Đây là giải pháp có ý nghĩa quyết định đến chất lượng, hiệu quả công tác GDQP-AN cho SV hiện nay bởi vì số lượng SV quá đông ở các trường ĐH, CĐ mà công tác sắp xếp và bố trí lớp học không phù hợp thì hiệu quả giáo dục sẽ không cao. Bên cạnh đó, các trường ĐH, CĐ chủ động và duy trì việc thực hiện thu thập thông tin phản hồi từ người học và các đơn vị liên kết đào tạo để kịp thời rút kinh nghiệm, điều chỉnh các hoạt động của trung tâm để công tác GDQP-AN cho SV ngày càng đáp ứng tốt mục tiêu, yêu cầu nhiệm vụ được giao, gắn học đi đôi với hành, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả môn học *GDQP-AN*.

2.3. Thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp giảng dạy môn học *GDQP-AN* cho học sinh, SV, học viên trong các nhà trường của hệ thống giáo dục quốc dân theo hướng dạy học tích cực; ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy; củng cố cơ sở vật chất, thiết bị dạy học, thao trường, bãi tập đáp ứng yêu cầu môn học.

Do tính đặc thù của môn học *GDQP-AN* thường “khô cứng”, người học dễ nhàm chán, bởi vậy, cùng với việc cập nhật kịp thời, bổ sung sự phát triển mới của nhiệm vụ quốc phòng - an ninh, bảo vệ Tổ quốc vào nội dung giảng dạy, cần đẩy mạnh đổi mới

phương pháp giảng dạy, kiểm tra, đánh giá cho GV, phương pháp học của SV theo hướng thiết thực, hiệu quả, phù hợp với đối tượng SV và sự phát triển của nhiệm vụ quốc phòng - an ninh. Đồng thời, nâng cao chất lượng soạn giáo án, ứng dụng công nghệ thông tin vào nghiên cứu, trao đổi, cập nhật, khai thác thông tin, tư liệu trong biên soạn giáo án điện tử, mô phỏng các tình huống chiến đấu, động tác kỹ thuật, chiến thuật bộ binh, trường bắn,... và đưa những hình ảnh, thông tin mới về hoạt động quốc phòng - an ninh vào bài giảng, tạo sự sinh động, hấp dẫn, lôi cuốn người học qua từng chuyên đề.

Trong quá trình lên lớp, GV cần sử dụng nhiều phương pháp giảng dạy, huấn luyện, tích hợp hóa các phương pháp dạy - học trong cùng một bài giảng; khắc phục lối truyền thụ một chiều theo kiểu độc thoại, tăng tính đối thoại, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học, rèn luyện cho SV năng lực tư duy, vận dụng kiến thức vào thực hành và thông qua thực hành để tiếp thu kiến thức, lý thuyết. Trung tâm cần xây dựng kế hoạch tổ chức hoạt động ngoại khóa trong thời gian SV học tập, như: tham quan bảo tàng, di tích lịch sử, nói chuyện truyền thống, hoạt động văn hóa - văn nghệ, thể dục - thể thao và tham gia các hoạt động xã hội,... giúp SV tiếp thu kiến thức từ các nội dung môn học huấn luyện ngoài trường, bãi tập cần phải được tổ chức và duy trì chặt chẽ, nghiêm túc. Trong điều kiện thao trường bãi tập tận dụng khuôn viên trong sân trường, gần các giảng đường, với số lượng SV khá đông, để buổi học có chất lượng, GV cần tổ chức và duy trì nghiêm túc về thời gian, tác phong, kỷ luật cho SV. Quá trình huấn luyện cần tuân thủ nghiêm túc quy trình huấn luyện từ giới thiệu động tác, làm mẫu, phân tích và tổ chức luyện tập, hội thảo, đánh giá kết quả. Quá trình SV luyện tập, tổ GV huấn luyện cần phân công GV theo dõi uốn nắn, kiểm tra trực tiếp các nhóm SV. Thực tế huấn luyện vừa qua, bằng cách làm này, chất lượng các buổi huấn luyện về động tác đội ngũ, chiến thuật bộ binh và bắn súng cho SV của nhà trường đạt kết quả khá tốt.

2.4. Nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, GV giảng dạy học phần quốc phòng - an ninh ở các trường ĐH, CĐ. Đây là yếu tố quan trọng, quyết định chất lượng giảng dạy môn học *GDQP-AN* trong cả trước mắt và lâu dài.

Hiện nay, phần lớn cán bộ, GV giảng dạy học phần *GDQP-AN* đều là sĩ quan biệt phái, mới chỉ được đào tạo cơ bản tại học viện, nhà trường trong quân đội. Để những cán bộ, GV sớm có trình độ đạt chuẩn theo quy định của **Luật Giáo dục**, trung tâm

cần có giải pháp thúc đẩy công tác đào tạo, bồi dưỡng để đội ngũ sĩ quan biệt phái sớm đạt chuẩn và bố trí, sử dụng hợp lý. Cán bộ quản lý và GV giảng dạy *GDQP-AN* ở các trường ĐH, CĐ phải đáp ứng các tiêu chuẩn quy định của **Luật GDQP-AN**.

Để nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, GV cần đẩy mạnh công tác đào tạo, bồi dưỡng, đội ngũ cán bộ, GV cả trước mắt và lâu dài theo hướng "chuẩn hóa". Có kế hoạch cử đi đào tạo một số ngành đối với GV còn thiếu tiêu chí để đạt chuẩn. Phải căn cứ vào tình hình thực tiễn, đặc thù hoạt động của học phần *GDQP-AN*, chủ động xây dựng hệ thống những kỹ năng sư phạm cần thiết, như: thiết kế bài giảng, tổ chức điều khiển, định hướng hoạt động, giải quyết các tình huống sư phạm,... và tiến hành tập huấn, bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ, GV. Mặt khác, tăng cường hoạt động phương pháp, duy trì dự giờ, bình giảng, hội giảng để đội ngũ cán bộ, GV học hỏi, trao đổi kinh nghiệm, phương pháp giảng dạy học phần này giữa các trường ĐH, CĐ trong cả nước.

2.5. Củng cố, kiện toàn hội đồng *GDQP-AN* các cấp. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát hoạt động giảng dạy, thi học phần *GDQP-AN* tại các trường ĐH, CĐ. Nội dung kiểm tra phải sát thực tế, đánh giá đúng thực chất, khách quan, không chạy theo thành tích. Thông qua kiểm tra để nhân rộng những nhân tố mới, điển hình tiên tiến, những cách làm hay trong quá trình thực hiện mang lại hiệu quả tốt, đáp ứng được nhu cầu bảo vệ đất nước trong tình hình mới, đồng thời kịp chấn chỉnh những hạn chế, yếu kém trong chỉ đạo, tổ chức thực hiện công tác *GDQP-AN* ở các trường ĐH, CĐ chỉ mang tính hình thức, từ đó góp phần tăng cường chất lượng công tác giáo dục về quốc phòng và an ninh nói chung trong cả nước. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam (2011). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [2] Bộ Chính trị. *Chỉ thị số 12-CT/TW ngày 3/5/2007 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác Giáo dục quốc phòng - An ninh trong tình hình mới*.
- [3] Chính phủ. *Nghị định số 116/2007/NĐ-CP ngày 10/7/2007 về Giáo dục quốc phòng - An ninh*.
- [4] Chính phủ. *Nghị định số 13/2014/NĐ-CP ngày 25/2/2014 về Quy định chi tiết và biện pháp thi hành luật Giáo dục quốc phòng và An ninh*.
- [5] Bộ GD-ĐT (2007). *Giáo trình Giáo dục quốc phòng - An ninh* (dùng cho sinh viên các trường đại học, cao đẳng - tập 1). NXB Giáo dục.